

Национална Априловска гимназия

**„В часа на синята мъгла“, Яворов – творческа задача,
зададена за домашна работа на 10 клас, 2020/2021 г.**

Резултати и наблюдения от обучението по БЕЛ в ОРЕС

Повишаване на мотивацията за четене с разбиране и оценяване в ситуация на ОРЕС

Владилена Катевска, учител по български език и литература в НАГ

Представям задача за домашна работа, зададена на учениците от 10 в клас през изминалата учебна година в ситуация на онлайн обучение (ОРЕС). Задачата е качена в Тиймс, в секцията задачи, има условие и определен срок за връщане. Условието е свързано с творческо преосмисляне на стихотворението на Яворов „В часа на синята мъгла“ като обобщение и завършване на работата върху произведенията на поета. След като в часовете сме анализирали и тълкували стихотворението, извели сме основните лирически мотиви, образи и идеи, упражнявали сме се върху намиране и коментиране на изразни средства, учениците са подготвени да прочетат и осмислят текста чрез умения, които изискват и включването на минал опит, както и умения за създаване на собствен текст. Т. е. задачата е за ниво прилагане по Таксономията на Блум. Онлайн уроците са разработени като планове, подготвени от учителя, които учениците ползват в час на екран, с включени различни по вид задачи, така тяхното участие е активно, не са само слушатели. Пример: Приложение 1 (урок)

Часът е проведен в часовете за избираема подготовка, в която основно ползвахме Работните листове за 10 клас на БГ Учебник, така че задачите са провокирани от това помагало, но са авторски разработени.

Ето и самата задача:

Задача за самостоятелна работа:

От следните стихове на Яворов от стихотворението „В часа на синята мъгла“ изберете думи и символи, които най-точно според вас изразяват посланието на текста, и създайте свой текст (есе, стихотворение, писмо) от името на децата, които отговарят на лирическия герой:

Един ли цвят пред моите очи увяхна

Отвъд сребровъздушните стени на кръгозора

Извършва слънцето заклетия си ход/ над вашите глави открити

И облачен дими припламнал небосвод

Но на прозореца завесата пред мен/да падне, чакам аз

**От молниите блясък ще свети вам по пладне/ Бурята навън ще заглушава вашия
безсмислен крясък**

...вечерния хлад най-сетне ще ви лъхне

А медлено ще чезне вечерна позлата по висоти/ остала тайна за мечтата

Може да използвате като вдъхновение и откъса от Евангелие на Лука:

„Нека си замина. Видях Детето, което носи на света толкова много божествена обич. От нищо не се страхувам.“

или стихотворението на Байрон „Как искам пак да съм дете“

Освен работа с художествения текст в задачата е включен и още един елемент – актуализиране на предходни знания и умения за тълкуване на новоизучен материал и свързването им в нов контекст (за романтизъм и творчеството на Байрон) с не толкова познати библейски послания. Това вече изисква умения на следващ етап от Таксономията – анализ и синтез, за да може да се пристъпи и към творческата задача, създаване на собствен текст, провокиран от посланията на текста на Яворов. Целта е не толкова проверка на знанията, колкото провокация към продуктивно осмисляне на действителността и нейното пресъздаване чрез собствен опит, но и чрез общуване с художествения текст. Неслучайно е включена и съпоставката с творчеството на Байрон, защото в 9 клас същите ученици работиха по творческа задача, свързана с романтичното светоусещане и романтичните герои, в която също имаха за цел да създадат свои текстове, провокирани от стихотворението на Байрон „Как искам пак да съм дете“. Така, в 10 клас те вече имат опит и основа, за да надградят и разширят своите умения и да ги приложат в ново качество.

Резултати и анализ: Обучението в ОРЕС има едно предимство, че дава възможност за онагледяване на уроците и включване на интерактивни методи, като гледане на филм, виртуално посещение на музей, но опитът показва, че в изпълнението на задачите се включват значително по-малко хора, отколкото, когато работят в екип в присъствен час, в 9 клас.

Но възможността да се дават задачи чрез Teams или другите платформи дава по-голяма свобода на учениците да ползват различни ресурси, да проявяват творчество и въображение. А мен, като учител, ме провокира с възможността да създавам задачи, „невъзможни за преписване“, защото изискват повече умение за четене, разбиране и прилагане. И логично е, че учениците все още са стъписани и по-плахо се включват в този тип задачи, защото не са свикнали с такъв тип оценяване и се оказват недостатъчно подготвени сами да представят себе си в разбирането на текста и прилагането му като личен опит. И върху това трябва да се работи.

Ето и един от текстовете, резултат от изпълнението на задачата:

Домашна работа

Не бой се ти за нас,
Пред нашите очи,
не ще увехне нито цвят един.
Бурята не ще успее да ни заглуши
и вечерния хлад няма да ни повали.
Не бой се ти за нас,
тайната за мечтите ние ще открием.
Затова в заклетия си ход,
в предсмъртния си час,
открий завесата за нас,
за да ти пожелаем ние
на добър час!

Даниела Ангелова, 10 в клас

Приложение 1

Примерният урок е разработен в час – ИУЧ (избираема подготовка по български език и литература) с ученици на Националната Априловска гимназия - 9 клас, 2019/2020 г. Създадените текстове са на учениците, записани са без редакция.

Примерна разработка върху „Как искам пак да съм дете“ на Байрон

Учениците са избрали този текст и са отделили основните мотиви: **скитничество, детство, свобода, бягство, любов.**

Извели са и основните романтически образи и символи: бряг, дете, море, вълни, сърце, вино, бездни, крила, небеса. Заедно с учителя си припомнят значението на символите и ги коментират от гледна точка на романтичното чувство и преживяване. В процеса на анализа всеки може да избере да се самоидентифицира или не с образа на героя, да разсъждава върху избора му, да се опита да разбере причините за самотата му и копнежа по безкрайното.

Следващата стъпка е създаване на собствен текст, който екипът заедно сътворява.

Три екипа от по пет души работят върху задачата и един екип, също от пет души, оценява по следните критерии:

1. Близост на текста до романтичното светоусещане;
2. Оригиналност на идеята и художествено въздействие;
3. Спазване на условието на задачата да се използват ключовите думи
4. Художествени достойнства на текста.

Оценяването е по точки от 1 до 6 т.

Задачата е от извадените ключови думи да се създаде нов текст:

Ключови думи: дете, пещери, море здрачни гори, свобода, щастлив прибойт мил, съдба, яростни вълни, бряг, млад, мрачни сенки, обичах, сърце тупти едвам, обезверен, злочест, обичана жена, усмивка, тишина, доброта, дух вледенен, жадува, бездни, крила, небеса

Ето и текстовете, създадени от учениците от 9 клас:

I екип:

Скитник съм във тази тъмнина
търся бягство, търся самота
като дете с крила във небесата
да полетя към свободата,
там в безкрая, в тишината
сърцето ми тупти да срещна добротата
Обичах, бягах от мрачните сенки,
А яростни вълни преследваха ме,
смеейки се,
Обезверен от чуждата усмивка
потопен съм във фалшивата картина
и злочест гледам към този свят,
но търся още моят бряг.
Във тази тъмна небесна пещера
търся някак своята съдба.

II екип:

Аз бях дете,
броящо дните до безкрая.
Светът с мрачни сенки е обял,
но аз реших да напиша тоз роман.
Обезверен, че някой ден света ще
бъде в тишина, усещах как сърцето
ми тупти под пещери и яростни
вълни. Аз бях скитник на самотен
бряг, жадувах за усмивка и доброта
И с крила да полетя.

III екип:

Бягство от самотата
разхождах се като скитник безкрай,
като дете на съдбата
в пещерите търсех свободата.
Яростни вълни ме удрят в главата,
мрачни сенки във душата.
Разхождах се самотен по брега.
Сърцето ми туптеше силно
бях обезверен от злочестия свят
Усмивката се открояваше в тишината
Жадуваше за доброта
и полетях с крила,
които ти ми даде към небесата

